

The following document has been digitally signed. Information of signers and documents

Document

Lausunto_TaV_20250227 (ID
496461).pdf

Filename

e1e49b593e95e6d54b01249f6fe00ad7aee988a919a4f642630bd23e11f29651221
1eafeac4b6dbe25c3618fe3e24f80f1000c22491a92a3ecb8c188197ac565

Checksum

Signed by:

Tuomas Maunu Rauhala

Name

Authentication method: email, SMS-authentication

Signing method: Genericoidc

Fingrid Oyj,
sähköjärjestelmän
käyttö

Company

26.2.2025

Date

Using the link below, you can verify the authenticity of the file

When a process has been started strong hash(SHA-512) has been calculated of all of the documents which belongs to the process. With verify link you can ensure that document you are holding is the same which has been attached to the process at first point.

<https://sign.fingrid.fi/verify.cgi?link=5FguLQLK80EFnXK5ltNL3Htj0dnxQidHs0eiOmjCpSvj6QhJD>

10.2.2025

Julkinen

Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Hallituksen esitys HE 205/2024 eduskunnalle laiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi

Lausunto lakiesityksestä eduskunnan talousvaliokunnalle

Fingrid Oyj kiittää lausuntopyynnöstä eduskunnan talousvaliokunnalle ja toteaa seuraavaa.

Lausunnon lähtökohtana on tilannearvio, jossa Suomea on kohdannut pitkäkestoinen, vakava kriisitilanne, jossa kriittiseen infrastruktuuriin kohdistuu merkittävää uhkaa ja tuhotoimia.

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta on perusteluteksteineen tarkoituksenmukainen normaaliajan riskilähtökohdista arvioituna. Kriittisten toimijoiden kuten sähkön kantaverkkoyhtiön vastuiden, riittävän määräysvallan ja toiminnan edellytyksien varmistamiseen poikkeusoloissa ei käsillä oleva esitys kuitenkaan ota kantaa, vaan keskittyy viranomaistahojen hallinnollisen kehyksen ja valvontavastuiden sekä kriittisten toimijoiden määrittelyyn sekä toisaalta toimijoiden varautumissuunnittelun ja poikkeamailmoitusten ohjaukseen ja valvontaan.

Tuore Yhteiskunnan turvallisuusstrategia VN_2025_1 kuvaa kattavasti sähkön saannin varmistamisen merkityksen yhteiskunnan toiminnan ja varautumisen perustana. Sähkön saannin pitkäaikainen keskeytyminen lamaannuttaa myös muut yhteiskunnan toiminnot ja käytännössä osin myös niiden varautumistoimet. Kriittisimpinä näistä ovat vesihuolto, lämmönjakelu, satamat, rataliikenne, puhelin-, tieto- ja maksuliikenne, finanssimarkkinat, kauppaliikkeet sekä näiden turvallisuusjärjestelmät.

Jotta edellä todettu tavoite saavutetaan myös poikkeusoloissa, käsillä olevaan lakiesitykseen tulisi sisältyä ohjaavaa säännöstöä, joka koskisi poikkeusoloissa tarvittavan yhteistoimintamallin ja johtamisjärjestelmän suunnittelua ennakkoon viranomaisten ja kriittisten toimijoiden välillä. Yhteisen tilannekuvan hallinta, yhteistyössä tehtävä toimeenpano ja erityisesti kriittisen tiedon välittäminen viranomaisten ja kriittisten toimijoiden kesken on tilannejohtamisen perusedellytys. Lakia viranomaisten toiminnan julkisuudesta 21.5.1999/621 saattaisi olla perusteltua tarkastella käsillä olevan lakiesityksen yhteydessä.

Samoin lakiesitykseen olisi syytä sisällyttää säännöstöä, jolla toimijoiden sekä hallinnollisia että materiaalisia huoltovarmuusvelvoitteita tarkennettaisiin ja toisaalta, miten henkilöstöresurssien ja materiaalien saanti ja logistiikka voidaan poikkeusoloissa varmistaa. Ääritilanteissa on voitava priorisoida sähköverkkojen käytönvalvonta, korjaus, rakentaminen ja paikalliskäyttö sekä vastaavat tietoverkkojen ja -järjestelmien toimet. Tähän kytkeytyy myös verkon kriisiajan rakentamisen ja maankäytön sääntely, lupa- ja tekniset vaatimukset, jotka olisi voitava sovittaa tilanteen mukaisesti.

Fingrid Oyj

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 1072894-3, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

10.2.2025

Julkinen

Sähköjärjestelmän kokonaisvaltainen hallinta poikkeusolosuhteissa on korostuneen tärkeässä asemassa. Lainsäädännön riittävyys suhteessa Fingridin mahdollisuuksiin järjestelmävastuullisena kantaverkkoyhtiönä huolehtia keskitetysti kokonaisuuden johtamisesta yhteistoiminnassa viranomaisten ja muiden kriittisten toimijoiden kanssa tulisi arvioida erikseen. Tämän taustalla on ääritilanteista laaditut arviot, joissa kantaverkossa on suuria tuhoja, sähköä säännöstellään merkittävästi ja normaaliajan sähkömarkkinat eivät enää ole toiminnassa.

Kantaverkkotoiminnan sähkömarkkinalakiin sekä lakiin sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta perustuva ja Energiaviraston päätöksillään toteuttama taloudellinen sääntely ei sisällä eikä tue merkittävien varautumistoimien toteutusta. Nykyinen, vuodet 2024 - 2031 kattava valvontamalli käytännössä ohjaa rajoittamaan varautumista muun muassa varavoiman lisäinvestointien, varastoitujen polttoaineiden, varaosien ja kustannusten tehokkuuskannustimen osalta. Lakiesityksen olisi olennaista ohjata ja luoda osaltaan edellytyksiä varmistaa riittävää varautumistoimien toteutusta.

Suomessa olisi ennakoivasti panostettava säävarman tuotannon lisäämiseen, kuten riittävän hajautetun monipolttoaineisten moottorivoimaloiden rakentamiseen, sähköasema- ja johtomateriaalien selvästi mittavampaan hajautettuun varastointiin sekä mahdollisesti läntisten rajayhteyksien vahvistamiseen. Näistä osa parantaisi jo normaaliolojen sähkömarkkinoiden toimintaa, mutta toisaalta ne eivät saa rajoittaa kantaverkon nykyisiä kehittämistavoitteita eikä heikentää taloudellista riskinsietokykyä. Näitä koskeva rahoitus ja tuotannon sovittaminen nykyiseen sähkömarkkinamalliin on ratkaistava, mitä myös tämä lakiesitys voisi varautumisen näkökulmasta osaltaan tukea.

Kunnioitavasti

Fingrid Oyj, Sähköjärjestelmän käyttö

allekirjoitettu sähköisesti

Tuomas Rauhala
johtaja